

ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ПРОВЕДЕННІ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Анотація. У статті розглянуто форми фінансової звітності, а також її значення для здійснення діагностики фінансового стану підприємств.

Ключові слова: фінансова звітність, фінансовий стан, власний капітал.

Abstract: In article discusses the forms of financial reporting, as well as its significance for diagnosing the financial condition of enterprises.

Keywords: financial statements, financial condition, equity.

В сучасних умовах оцінка фінансового стану є головним інструментом якісного управління підприємством. Основним напрямом його реалізації є виявлення можливостей підвищення ефективності функціонування кожної ланки підприємства, планування подальшої діяльності в умовах не стабільності та конкуренції, визначення перспектив його розвитку.

З постійним виникненням нових видів підприємницької діяльності та форм співробітництва виникає необхідність удосконалення процесу фінансового аналізу підприємства, зокрема змісту і форм фінансової звітності.

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [1]. Тобто, фінансовий стан підприємства відображає всі аспекти його виробничо-господарської діяльності. За допомогою аналізу фінансового стану підприємства, зацікавлені особи (інвестори, кредитори, менеджери та ін.) можуть оцінити минулий, поточний і перспективний стан підприємства в ринковому середовищі та прийняти рішення, які впливатимуть на його подальшу виробничо-господарську діяльність.

Для забезпечення об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства важливу роль відіграє достовірне та повне інформаційне забезпечення. Повноцінна діагностика фінансового стану підприємства передбачає використання внутрішніх і зовнішніх джерел інформації. Зовнішні дані – це матеріали ЗМІ, статистичні дані інших суб'єктів господарювання, фінансові довідники тощо. Основним джерелом при проведенні аналізу фінансового стану є фінансова звітність, яка надає внутрішнім та зовнішнім користувачам повну інформацію про результати діяльності суб'єкта господарювання, а саме про: фінансовий стан, фінансову стійкість, платоспроможність і перспективи підприємства на майбутнє.

Ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової. Згідно з ч. 1 та ч. 2, статті 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку [2].

Фінансова звітність є одним із найважливіших документів, які складає підприємство. Вона дає змогу зацікавленим сторонам оцінити основні аспекти фінансово-майнового стану суб'єкта господарювання та фінансових результатів його діяльності.

Формами фінансової звітності є:

- 1) баланс (звіт про фінансовий стан);

- 2) звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід);
- 3) звіт про рух грошових коштів;
- 4) звіт про власний капітал;
- 5) примітки до фінансової звітності [3].

Дані форми фінансової звітності затверджені наказом Мінфіну України від 07.02.2013 р. № 73 у формі Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 НП(С)БО, яким і визначено основні положення, мету, методи та принципи підготовки фінансової звітності. Слід зазначити, що НП(С)БО 1 введено з 19.03.2013 р. замість таких стандартів обліку: П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 2 «Баланс», П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів», П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал» [4].

Тому можна зробити висновок, що з введенням в дію Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1, перелік фінансової звітності для суб'єктів господарювання не змінився, однак суттєво змінилася її структура, а одночасно це призвело до змін у методиці ведення фінансового аналізу.

Порівнюючи зміни у перших двох формах фінансової звітності – Балансі та Звіті про фінансові результати можна побачити такі відмінності від попередніх стандартів:

- зміна назви Балансу на «Звіт про фінансовий стан», а Звіту про фінансові результати на «Звіт про сукупний дохід» відповідно;
- скорочення кількості розділів в активі та пасиві; наприклад в активі балансу третій розділ «Витрати майбутніх періодів» відображається окремою статтею другого розділу «Оборотні активи». Тобто змінився принцип розміщення активів за рівнем зростання їх ліквідності;
- стаття «Запаси» ввійшла до її складу інформації про виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію, а також товари; тобто здійснилось укрупнення статті і для проведення аналізу потрібно здійснювати розріз окремих елементів запасів;
- зміни, які відбулися в «Звіті про фінансові результати» частково ускладнили процедуру проведення фінансового аналізу, тобто для повного і об'єктивного аналізу фінансових результатів недостатньо показників, що містяться в другій формі фінансової звітності;
- оцінка стану платіжної дисципліни підприємства стала ускладнена через виключення зі складу дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги інформації про суми нарахованого резерву сумнівних боргів.

Отже, кількість статей в Балансі зменшилась через їх укрупнення. Позитивним моментом, який спростив процедуру читання балансу, а також оцінку стану майна підприємства, є відображення вартості необоротних активів безпосередньо за залишковою вартістю. У той же час, недоцільним вважаємо укрупнення статті «Запаси» та включення до її складу інформації про виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію, а також товари [5, 6].

Крім того, суттєво відрізняються примітки до річної фінансової звітності, складені за національними та міжнародним стандартами. МСБО та МСФЗ не визначають чітких таблиць по заповненню приміток, а натомість надають перелік вимог до приміток.

Підприємства, що складають фінансову звітність за національними стандартами, заповнюють примітки згідно затвердженої форми, в тому числі підприємства, для яких обов'язковість оприлюднення річної фінансової звітності та консолідованої звітності встановлена законодавством, також наводять у примітках всю іншу інформацію, розкриття якої передбачено положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Таким чином, прийняття НП(С)БО 1 суттєво змінює процес та структуру подання інформації, через наближення її до вимог міжнародних стандартів, проте суттєво обмежує інформаційне забезпечення фінансового аналізу. Не є винятком, що в процесі проведення діагностики фінансового стану підприємства може виникнути потреба у використанні іншої інформації.

Отже, зміна і фактична модернізація форм фінансової звітності та поступовий перехід підприємств України до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку призвели до необхідності змін методів та принципів щодо розрахунку показників ліквідності та рентабельності підприємства. Відповідно, дані показники в свою чергу впливають на оцінку ймовірності банкрутства та забезпечення ефективності системи фінансово-економічної безпеки підприємств. Одночасно, це є великим кроком в процесі інтеграції вітчизняних підприємств до Європейського середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Воськало В. І., Воськало Н. М. Зміни у фінансовій звітності: підвищення якості та гармонізація із міжнародними стандартами. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.10. С. 175–177.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» в Україні. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 19.01.21).
3. Бержанір І. А., Скиба А. І. Проблеми адаптації вітчизняного бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі бухгалтерського обліку: II Міжнародна науково-практичної конференції*, 20 квітня 2017 р., м. Полтава. С. 322–326.
4. Тимоць М. В. Вплив нових форм фінансової звітності на оцінку фінансового стану підприємства. *Економіка: науково-інформаційний вісник*. 2014. № 9. С. 260–269.
5. Наказ Міністерства Фінансів України № 73 від 07.02.2013 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 19.01.21).
6. Артеменко Д. М. Удосконалення фінансової звітності підприємств як важливого інструмента при оцінці цілісного майнового комплексу. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2014. № 5. С. 154–159.

Бержанір Інна Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань, e-mail: berzhanir.i@udpu.edu.ua

Berzhanir Inna A. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Economic security, Pavlo Tychuna Uman State Pedagogical University, Uman, e-mail: berzhanir.i@udpu.edu.ua